

Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἦτο ἀνδρεῖος, ἀλλ' ἦτο ὡσπύτως καὶ λίαν ἐξύθυμος. Ἦτο ἄλλος Ἀλέξανδρος κατὰ τὸ παράφορον καὶ εὐφλεκτον τοῦ ἥθους. Καὶ οἱ λοιοῦτοι χαρακτηρῆς ἐνδίδουσι εὐκόλως εἰς τὴν κολακείαν καὶ τὰς ἐπιβουλὰς· εἰσὶ μάταιοι, ἀλλὰ καὶ γεννητοὶ.

Ὁ υἱὸς τοῦ Λέων ἦτο νέος τόσῳ ἀγαθὸς ὅσῳ καὶ ἀνδρεῖος. Ἦτο ἄγγελος καὶ Ἄρης. Χαρακτήρ τοιοῦτος οὐδεμίαν δίδει προσοχὴν εἰς τὰ χαμαίζηλα. Ἦγάπη τὴν πατρίδα καὶ τὸν πατέρα του, ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ζωὴν του; ἦτο ἐνθουσιώδης, ἔρρεπε πρὸς τὸ μυστηριώδες ἄγνωστον, ὅπερ κινεῖ τῶν εὐγενῶν νέων τοὺς ρεμβασμούς. Τοιοῦτος ὢν, ἐγνώριζε μόνον τὰς αἰθερίους ἐκείνας καὶ ἀμυλώδεις χώρας ἐν αἷς διατρίβει ἡ νεότης, μόνον τὸν οὐρανόν, τὸ ἄπειρον καὶ ἐπομένως ἡγνῶσι τὰς μυσαρὰς τοῦ κόσμου τούτου δολοπλοκίας, ἡγνῶσι τὸν κόσμον.

Ἡ ἱστορία δυσφημεῖ τοὺς πλείστους τῶν κατὰ καιροὺς αὐλικῶν. Καὶ αὐτὸς ὁ Σενέκας, ὁ διδάσκαλος τοῦ Νέρωνος, δὲν ἦτο, φαίνεται, ἀπληλαγμένος τῆς ψυχικῆς σκολιότητος, ἥτις χαρακτηρίζει τοὺς αὐλικούς. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ ὑπάτος τῶν φιλοσόφων καὶ διδάσκαλος τοῦ μεγίστου τῶν πορθητῶν, ἦτο φιλάργυρος καὶ κόλαξ, ἐὰν πρέπει νὰ πιστεῦσώμεν τῷ Λουκιανῷ· τῆς δυσφημίας ταύτης ἄξιος ἦτο εἰς τῶν αὐλικῶν τοῦ Βασιλείου. Καταχρώμενος οὗτος τῇ ἀγαθότητι τοῦ Λέοντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Βασιλείου, εἶπεν αὐτῷ μὲν τῶν ἡμερῶν, καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς προὔτίθετο νὰ ἐξέλθῃ εἰς κυνήγιον, ὅτι ἐπιβουλὴ ἐβυσσοδομεῖτο κατὰ τοῦ πατρὸς του καὶ ὅτι ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσῃ αὐτὸν ἐνόπλιος πρὸς σωτηρίαν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς κατὰ τοῦ πατρὸς του ἐπιθέσεως.

Ὁ ἀγαθὸς Λέων δούε πίστιν εἰς τοὺς λόγους τοῦ αὐλοκόλακος, διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα του τεκταινομένην ἐπιβουλὴν, ἔκρυψεν εἰς τὴν ὁσφύν του μάχαιραν καὶ πιστόλιον καὶ ἠκολούθησε τὸν πατέρα του εἰς τὸ κυνήγιον. Ἄλλ' ὁ ἐπιβουλὸς αὐλικὸς, πλησιάσας καθ' ὁδὸν τῷ Αυτοκράτορι, φυλάχθητι, τῷ εἶπεν, ὁ υἱὸς σας Λέων ἔχει σκοπὸν νὰ σὲ φονεύσῃ, διὰ τοῦτο καὶ φέρει ἐν τῇ ζώνῃ του μάχαιραν καὶ πιστόλιον κεκρυμμένα ἐναντίον τῆς διαταγῆς σας.

Ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει ταύτῃ ἐμάνη, ἀλλὰ ποῖν ἢ προεῖ εἰς βίαιόν τι μέτρον ἠρεύνῃσεν ἐπὶ τοῦ εἰλικρινοῦς τὴν καρδίαν υἱοῦ του καὶ εὐρὼν τὴν μάχαιραν καὶ τὸ πιστόλιον κατελήρθη ὑπὸ φοβερᾶς λύσεως καὶ χωρὶς νὰ προεῖ εἰς τὰς περαιτέρω ἐρεῦνας, διέταξε τὴν φυλάκισιν τοῦ Λέοντος καὶ τὴν ἄρσιν ἐκ τῶν ἀνακτόρων παντὸς πράγματός ἀναμνησκότος τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ. Ἰδοὺ τὸ κακόν! Διὰ τὴν ἡρεύναν ἐπὶ μάλλον; Διὰ τὴν ἐδίδοε τοσαύτην πίστιν εἰς μοχθηρὸν αὐλικόν, εἰς αἰσχρὸν κόλακα, παρορῶν τὸ υἱκὸν φίλτρον;

Ὁ Λέων ἐσήπετο ἐν ταῖς φυλακαῖς κλειῶν καὶ ὀδυρόμενος διὰ τὴν ἐπιπολαιότητα τοῦ πατρὸς του. Κατὰ τὰς ἑορτὰς ὅμως τῶν Χριστουγέννων ὁ Αυτοκράτωρ εἶχε παραθέσει τραπέζαν εἰς τοὺς Αὐλι-

κοὺς τοῦ ἐν τοῖς ἀνακτόροις. Τὸ συμπόσιον εἶχε τι τὸ πένθιμον. Αἱ καρδίαι τῶν συνδαιτημένων ἐκρατῶντο κεκλεισμέναι, δὲν εἶχον τὸ θάρρος νὰ δώσωσι ἐλευθέραν εἴσοδον εἰς τὴν εὐθυμίαν. Τούτου αἰτία ἦτο ἡ μαῦρη τοῦ Λέοντος τύχη.

Ἀφ' ὧν φωνή τις τραυλὴ καὶ ὑπόβραγχος ἔκραξε: «Λέων ἀγαπητέ, Λέων.» Στρέφονται πάντες καὶ βλέπουσι παπαγάλιον τινα ἔτοιμον νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν αὐτὴν ἀναφώνησιν.

Τοῦτο κινεῖ τῶν συνδαιτημένων τὴν λύπην καὶ τὸν οἶκτον καὶ πείθουσι τὴν ἄθυμοντα βασιλέα νὰ δώσῃ δικαίωμα ἀπολογίας εἰς τὸν ἀδίκως φυλακισμένον υἱὸν τοῦ Λέοντος.

Ὁ Λέων ἐξαχθεὶς τῶν φυλακῶν καὶ ἀπολυγῆθεις ἀπέδειξε τὴν ἀθωότητά του καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ κακοβούλου αὐλικῆς, ὅστις ἤθελε μὲν τιμωρηθῆ θανάτῳ ὑπὸ τοῦ ἀγανακτοῦντος βασιλέως, ἀλλ' ἵνα μὴ μισανθῶσιν αἱ ἀγίαι ἡμέραι τῶν Χριστουγέννων ἀπεστάλη μόνον εἰς ἐξορίαν.

I. N. Βολικός.

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΙΑΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΦΡΟΥΡΟΣ!

Ὅτε ἤκουσα ὅτι συγκατελεγμένη εἰς τοὺς φρουροὺς τοῦ παταμοῦ, ἐπέταξα ἀπὸ τὴν χαρὰν μου! Ἦτο ἡ πρώτη μάχμος ὑπηρεσία, ἥτις μοι ἀνετέθη ἀπὸ τῆς ἐν τῷ στρατῷ κατατάξεώς μου. Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ εὐχαριστήσις μου ἐκ τούτου, ὥστε ἔσπευσα νὰ εὐχαριστήσω ἐκ βάθους καρδίας τὸν ἐπιλοχίαν μου, ὅστις ἠδῶκε μετὰ εἰκοσαήμερον καὶ πλέον ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρεσίαν μου νὰ μοὶ ἀναθέσῃ τοιοῦτο καθήκον. Ἰσως θὰ μ' ἐξελάβανέ τις ὡς φρενοβλαβῆ, ἐὰν ἐγνώριζε τί συνέβαινεν ἐν ἐμοὶ καθ' ἣν ἤκουσά τὸ ὄνομά μου προφερόμενον μετὰ τῶν φρουρῶν, καθόσον ἡ ὑπηρεσία αὕτη εἶναι κοπιωδεστάτη καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος, ὅτε ἡ βροχὴ, ὁ πάγος, ἡ χιών καὶ ὁ βορρᾶς εἰσὶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει. Ὁ ἐπιλοχίας μου νομίσας τὰς εὐχαριστίας μου εἰρωνικὰς, ἔσπευσε νὰ δικαιολογηθῇ ὅτι ἀρκετὸν καιρὸν μὲ προσφύλαξεν ἐκ τῶν νυχτερινῶν ὑπηρεσιῶν ἄλλ' ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον τοῦτο ἕνεκα τῆς ἐπιμονῆς τοῦ κ. λοχαγοῦ, ὅστις ἡγνῶσι ὅπως ἡ ὑπηρεσία ἐσωτερικὴ τε καὶ ἐξωτερικὴ διανέμεται ἐξ ἴσου μετὰ τῶν ὅλων τῶν ἀνδρῶν τοῦ λόχου, πρὸς ἀποφυγὴν μεμφιμοιριῶν μετὰ αὐτῶν. Ἐγὼ ὅμως τῷ ἔδωκα νὰ ἐννοήσῃ ὅτι δὲν ἤστεινε ὁμῶς καὶ ὅτι εἰλικρινῶς ἐπεθύμουν νὰ μετέχω διηνεκῶς πασῶν τῶν μαχίμων ὑπηρεσιῶν. Ἐκεῖνος δὲ, θελήσας νὰ προσποιηθῇ ὅτι μ' ἐπίστευεν εἰς ὅσα τῷ ἔλεγον, μοὶ εἶπε:

— Πολὺ καλὰ, εὐχαρίστως. . .

Τὴν ἐπαύριον περὶ ὥραν 10ην π. μ. μετὰ ἐξήκοντα συστρατιωτῶν μου, ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἐνός

ἀξιωματικοῦ καὶ τῶν ἀναλόγων βαθμοφόρων ἔβαινον τὴν πρὸς τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν τῆς Γεφύρας ἄγουσαν, ὠπλισμένοι μέχρις ὀδόντων καὶ μὲ ἀπόφασιν ἐν δεομένῃ περιστάσει νὰ μὴ ὑποχωρήσω οὐτὲ ἐνώπιον χιλιῶν τούρκων, ἔστω καὶ ἂν ἦμην μόνος. Οὐδεὶς ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐκείνου ἀποσπάσματος, καὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ συμπεριλαμβανομένου, ἠσθάνετο θ,τι ἠσθανόμην ἐγώ! "Ολοι ἐκεῖνοι, οἵτινες συνεβάδιζον μετ' ἐμοῦ ἐξετέλειον ἀπλοῦν καθήκον τρεχούσης ὑπηρεσίας, ἐνῶ ἐγώ ἐνῶ ἐγὼ ὀνειροπόλουν ἐκδίκησιν 433 χρόνων!! "Εβλεπον ἐνώπιόν μου πάνοπλον τὸν Σουλτάνον "Αχμέτ εἰσερχόμενον ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τῆς πρωτεύουσας τῆς "Ανατολῆς σφαζομένους ὡς ἀρνία καὶ τὰς συζύγους αὐτῶν κλεισμένας εἰς τὰ χαρεμλίγια, καὶ ἑψαλλον φαντασιωδῶς ἢ μᾶλλον ἐμοιρολόγουν τὸ περιπαθέστατον ἐκεῖνο "Ηπειρωτικὸν ἔλεγείον, τὸ ὅποιον ἄδεται ἀπανταχοῦ τῆς "Ηπείρου διὰ τοῦ αὐτοῦ ἑλεγεϊακοῦ σκοποῦ καὶ ἑλληνιστὶ καὶ "Αλβανιστὶ:

Μῶρ' Δυροπολίτισσα, (1) μῶρ' καῦμένη
Σίντας (2) πᾶς στήν "Εκκλησιὰ ζηλεμένη
Μὲ λαμπάδες μὲ κηρίᾳ, μῶρ' καῦμένη
Καὶ μὲ μὸσκοθυμιατὰ ζηλεμένη.
Γιὰ προσκύνα καὶ γιὰ μᾶς, μῶρ' καῦμένη,
Τι μᾶς πλάκωσ' ἡ Τουρκιά, ζηλεμένη.
Καὶ μᾶς καίει τὰ χωριά μῶρ' καῦμένη,
Καὶ μᾶς πᾶει στὰ τζαμιά, ζηλεμένη.
Νὰ μᾶς σφάξῃ σὺν τ' ἄρνιᾳ, μῶρ' καῦμένη,
Σὺν τάρνιᾳ τὴν Πάσκαλην, (1) ζηλεμένη.
Σὺν τάρνιᾳ τὴν Πάσκαλην, μῶρ' καῦμένη,
Τὰ κατσίκια τ' "Αἰ-Γεωργίου, (2) ζηλεμένη.

"Εβλεπον διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς φαντασίας τὴν λειτουργίαν τῆς ἁγίας Λαύρας, τὸ ξεσπάθωμα τοῦ Μάρκο-Μπότσαρη, τὸ Μεσολόγγι, τὴν Κλείσωδα, τὴν "Αράχωβα, τὴν Χίον, τὴν Τύνιδον, τὸ Πέτα...
... "Εβλεπον τὸν "Αλῆ-Πασιᾶ, τὸν σταυρωτὴν ἐκεῖνον τοῦ ἑλληνισμοῦ, τὴν εἰς τὴν Νῆσον (3) τῶν "Ιωαννίνων ἐξοδὸν του... τὴν καταστροφὴν του. "Εβλεπον τὰ τουρκοκρατούμενα "Ιωάννινα καὶ τὸ ἔρκρον Σούλι... ἔβλεπον τὸν τουρκικὸν στρατὸν ὑποχωροῦντα πρὸ τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τὸν "Εγριὺν δάκνοντα τὰ χεῖλη του καὶ τραβῶντα τὴν πυκνὴν αὐτοῦ γενειάδα. "Εβλεπον τὴν σημαίαν τοῦ Χριστοῦ θριαμβεύουσαν καὶ ἐμὲ αὐτὸν πατοῦντα ἐπὶ τουρκικῶν πτωμάτων. "Εξηκολούθουν ἀκόμη νὰ βλέπω φαν-

τασμαγορίας, ὅτε ἡ φωνὴ τοῦ ἀξιωματικοῦ διὰ τοῦ παραγγέλματος «Φέρτεσσεεε ἀρμ.1» μὲ ἔφερεν εἰς τὴν πραγματικότητά. Εἶχομεν φθάσει πρὸ τοῦ σταθμοῦ καὶ ἐτέθημεν εἰς γραμμὴν, ὅπως παραλάβωμεν τὰ καθήκοντα τῆς φρουρᾶς τῆς Γεφύρας, τῆς μοναδικῆς τῆς "Αρτῆς γεφύρας, τῆς ζευγνυούσης τὸν "Αραχθὸν, μετὰ δὲ τὴν τυπικὴν παράδοσιν καὶ παραλαβὴν εἰσῆλθομεν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος, ἐνθα κρεμάσαντες τοὺς σάκκους μας καὶ τὸν ὀπλισμόν μας καὶ λαβόντες τοὺς ἀριθμοὺς τῆς ὑπηρεσίας ἐξήλθομεν καὶ ἐκαθέσθημεν ὑπὸ τὴν ῥίζαν γηραιοῦ πλατάνου, ὅσοι δὲν εἶχομεν σειρὰν ὑπηρεσίας. "Εγὼ εἶχον λάβει τὸν ἀριθμὸν 14 καὶ ὤφειλον νὰ φρουρήσω ἐπὶ τῆς γεφύρας ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου μέχρι τῆς 1ης μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ὑψαριστήθην ἄκρως διότι μοὶ ἔλαχε νὰ φρουρήσω κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, τὴν τόσον ἀγρίαν ὅσον καὶ ποιητικὴν. "Εχρειάζοντο 14 ὅλοι ὥραι μεχρισότου καταλάβω τὴν θέσιν τοῦ φρουροῦ ἐπὶ τῆς Γεφύρας καὶ μοὶ ἐφαίνοντο ὡς 14 ἔτη, ὡς 14 αἰῶνες! "Αχ! ἔλεγον καθ' ἑαυτὸν, πότε θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα μου, ἡ ὥρα ὅπου θ' ἀντιμετωπίσω τὸν ἀγαρνὸ ψηλὰ στὸ Γεφύρι!

Οὐδὲν τρέχει ταχύτερον τοῦ χρόνου! "Ο χρόνος τρέχει, τρέχει, τρέχει καὶ αἰωνίως τρέχει. Τίποτε δὲν τὸν ἐμποδίζει! Τρέχει, τρέχει, τρέχει καὶ αἰωνίως τρέχει! Τρέχομεν ἡμεῖς, τρέχει ὁ χρόνος. Σταματῶμεν ἡμεῖς, τρέχει ἐκεῖνος! Κοιμώμεθα ἡμεῖς, τρέχει ἐκεῖνος! Τρέχει, τρέχει, τρέχει... Παρῆλθον αἱ 13 ὥραι, δηλ. ἀπὸ τῆς 11ης π. μ. μέχρι 12ης τῆς νυκτὸς ἐν διηνεκεῖ ἀνυπομονησίᾳ καὶ τὸ ὀρολόγιον τῆς πόλεως ἐσήμεινε πενθίμως μεσονύκτιον, ἐνῶ ἡ ἐπιτακτικὴ τοῦ δεκανέως φωνὴ ἐκάλει στεντορειῶς «ὁ ἀριθμὸς 14ος ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν 13ον». "Ημῶν ἑτοιμος καὶ μόνον τὴν φωνὴν τοῦ δεκανέως περιέμενον. "Εθεσα ἐφ' ὄπλου λόγχην καὶ ἠκολούθησα τὸν ὑπαξιωματικόν, ὅστις ἦν ἐπιστρεφόμενος ν' ἀλλάσῃ τοὺς σκοποὺς, μετὰ δὲ τὰς ἐκανονισμένας διατυπώσεις ἀνέλαβον τὰ καθήκοντα τοῦ ἐπὶ τῆς Γεφύρας σκοποῦ.

Τὰ καθήκοντά μου συνίσταντο εἰς τὰ ἑξῆς: Νὰ μὴ ἐπιτρέψω τὴν εἴσοδον τουρκικοῦ στρατοῦ διὰ τῆς Γεφύρας, καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν εἰσβάλλεαι τοιοῦτος νὰ τὸν διατάξω νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ σταθμὸν τοῦ καὶ νὰ εἰδοποιήσω συνάμα τὴν ἀπισθὲν φρουρὰν διὰ πυροβολισμοῦ, νὰ ἐπιτηρῶ τὰς τε ἄνω καὶ τὰς κάτω τῆς Γεφύρας θέσεις ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ μὴ εἰσχωρήσῃ λάθρα ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ εἰδοποιήσω διὰ πυροβολισμοῦ τὴν ἀπισθὲν φρουρὰν. Οὐδὲν ἀπλούστερον τῶν καθηκόντων ἐνὸς σκοποῦ καὶ οὐδὲν ὑψηλότερον τούτων. "Ο σκοπὸς εἶναι ὁ "Αργὸς τοῦ "Εθνους. "Αφαιρέσατε πρὸς στιγμὴν τοὺς σκοποὺς καθ' ὅλον τὸ Κράτος καὶ ἰδοὺ τὸ Κράτος ἔρμαιον τοῦ τυχόντος κατακτητοῦ καὶ τοῦ τυχόντος κακούργου! Πόσον εἶναι ὑψηλὸν τὸ καθήκον τοῦ σκοποῦ!

"Ο τουρκὸς σκοπὸς ἵστατο 5—6 βήματα μακρὰν μου. Τὸ πυκνὸν σκότος μοὶ τὸν ταρίστανε ὡς φάσμα. Μοὶ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν νὰ ῥιφθῶ ἐπ' αὐτοῦ, νὰ τὸν συλλάβω ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ, νὰ τὸν πνίξω

(1) Δυρόπολη ἢ ἀρχαία Δρυϊούπολις. "Η "Ηπειρωτικὴ πόλις αὕτη δὲν ὑφίσταται πρὸ αἰώνων ἔλων, τὸ δὲ παρεφθαρμένον αὐτῆς ὄνομα Δυρόπολη ἐξυπακούεται ἐφ' ὀλοκλήρῃ ἐπαρχίας ἐλληνογλώσσου, πρὸς νότον τοῦ "Αγυροκάστου, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας φαίνεται εἰσεῖναι τὰ εἰρηπία της. (2) "Οσάκις.

(1) καὶ (2). Συνήθεια ἐπικρατεῖ ἐν "Ηπείρῳ ὡς καὶ εἰς πλείστας ἑλληνικὰς ἐπαρχίας νὰ σφάζωσι τὴν μὲν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἄμνοους, τὴν δὲ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐρίσια. Νῆσοι τῆς λίμνης τῶν "Ιωαννίνων, ὅπου ἐφνεύθη ὁ Νέρων τοῦ 10. αἰῶνος.

καὶ ἐν τῷ προσώπῳ του νὰ ἐκδικηθῶ δι' ὅσα ὑπέστην παρὰ τῶν ὁμοφύλων του, ἀλλὰ διὰ νὰ κορέσω τὴν διψάν τῆς ἐκδικήσεώς μου δὲν μοι ἤρκει εἰς τοῦρκος ! . . . ἤθελον . . . ἤθελον χιλιάδας νὰ σφάζω καὶ νὰ πῶ τὸ αἷμά των ! ! ! Παρητήθην τοῦ σχεδίου μου τούτου καὶ ἔκρινα καλλίτερον νὰ ἔλθω εἰς συνδιάλεξιν μετὰ τὸν τοῦρκον σκοπὸν, νὰ ἴδω τί αἰσθήμα ἔχει καὶ τί φρονεῖ, ἀλλὰ πάλιν δὲν ἤθελον νὰ τὸν προκαλέσω ἐγὼ καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἤναψα ἐν πυρεῖον, μετὰ δὲ τοῦτο ὁ τοῦρκος σκοπὸς προχωρεῖ πρὸς ἐμὲ καὶ μετὰ παρακαλεῖ δι' ἀσυναρτήτων ἐλληνικῶν λέξεων νὰ τῷ ἐπιτρέψω νὰ ἔλθῃ πλησίον μου ν' ἀνάψῃ τὸ σιγάρου του.

Ἡ προφορά του, μοὶ ἔδωκε νὰ ἐννοήσω ὅτι ὁ ἀντιμέτωπος συνάδελφός μου (sic) ἦτο τοῦρκος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ οὐχὶ Ἀλβανός. Εἰς τὴν παράκλησίν του ἐνέδωκα εὐχαρίστως ἀποκριθεὶς αὐτῷ καταφατικῶς εἰς καθαρεύουσιν τουρκικὴν γλῶσσαν. Ἐλθὼν πλησίον μου ὅπως τρέμων ἐν τοῦ ἐπαισθητοῦ φύχους τῆς νυκτός, τὸ ὅποιον καθίστων ἐπαισθητότερον τὰ ῥακοειδῆ φορέματά του, μετὰ ἀπεκάλεσε πατριώτην του, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐγνώριζα τὴν γλῶσσάν του. Ἦμην ἐφωδιασμένος διὰ πυρεῖων, ὃν τὰ στελέχη εἶναι μικροσκοπικὰ κηρία, ἤναψα δὲ ἐν τοιοῦτος καὶ ἐνῷ ἐκεῖνα, ἤντλει πῦρ ἐξ αὐτοῦ διὰ τοῦ σιγάρου του, ἐγὼ περιειργαζόμην τὴν ἐξωτερικὴν του κατάστασιν καὶ τὰ χαρακτηριστικά του. Μετὰ παρέλευσιν ἡμίσεως λεπτοῦ ἐκίχη ὀλοτελῶς τὸ στέλεχος τοῦ πυρεῖου καὶ εὐρέθην ἀμφοτέρω ἐντὸς σκότους πυκνοτέρου ἢ πρὶν ἀνάψω τὸ πυρεῖον. Τὰ πάντα ἐσίγων, περὶ ἡμῶν καὶ τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες, ἐπὶ δὲ τῆς Γεφύρας, ἥτις ἐξ ἡμισείας ἀνήκει τῇ Τουρκίᾳ καὶ τῇ Ἑλλάδι, δύο μόνον ὄντα ἀγρύπνου, ὁ Ἕλλην καὶ ὁ Τοῦρκος σκοπὸς, ὃν ὁ μὲν ἀντεπροσώπευε τὴν Τουρκίαν καὶ τὸν Σουλτάνον, ὁ δὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Βασιλέα αὐτῆς Γεώργιον. Ρακένδυτος, φθισίων, ἀναίσθητος, ἀγράμματος καὶ πάσης ἀναπτύξεως ἐστερημένος ἐκεῖνος, εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένος, σφριγῶν, πλήρης αἰσθήματος, ἐγγράμματος καὶ (ἐὰν ἐπιτρέπεται ὁ ἐγωῖσμός) ἀνεπτυγμένος ἐγὼ. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπῆρξε ποτὲ πιστοτέρα ἀντιπροσώπευσις τῶν δύο ὁμῶρων κρατῶν τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅσον ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ τῆς Γεφύρας τοῦ Ἀράχθου ἐν σκοτεινοτάτῳ μετονοκτίῳ !

Ὁ τοῦρκος σκοπὸς μετὰ ἡρώτης πόθεν κατάγομαι καὶ πῶς ὀνομάζομαι, τῷ ἀπήντησα δὲ ἀμέσως ὅτι κατάγομαι ἐξ Ἰωαννίνων, παραλείψας τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου μου, καὶ ὅτι ὀνομάζομαι Χρῆστος.

— Ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ τὴν Κόνια καὶ ὀνομάζομαι Μωχμέτ, μοὶ προσέθηκε.

— Λαμπρά σύμπτωσις, τῷ εἶπον, ἐκτὸς ποῦ ἀντιπροσωπεύομεν ἐδῶ τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ καθήκον καταγωγῆς, ἀντιπροσωπεύομεν καὶ τὸν Μωάμεθ καὶ τὸν Χριστὸν μετὰ τὰ ὀνόματά μας.

— Ἡμεῖς, πιστεύομεν εἰς τὸν Χριστὸ σας, μοὶ ἀπήντησεν.

— Ἡμεῖς δὲν πιστεύομεν εἰς τὸν Μωάμεθ σας, τῷ ἀνταπήντησα.

— Πολὺ κακὰ κάμετε, μοὶ εἶπεν ἐκ νέου, διότι ὁ Μωάμεθ εἶναι ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ

Μετὰ τινῶν δὲ δευτερολέπτων σιωπὴν ἐπανελάβε.

— Πῶς εὐρίσκεσαι εἰς τὸν στρατὸν τῶν Γιουσῶν Μοσκόβ, (Ἰωνῶν Μοσχοβιτῶν) ἀφοῦ εἶσαι ἀπὸ τὰ Γιάννενα ;

— Διότι ὅλοι οἱ πατριῶτές μου εἶναι τοιοῦτοι ! τῷ ἀπήντησα.

Ἐθύμως καὶ ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ, ἀλλ' ἐγὼ ἀλλάξας τακτικὴν τῷ ἀπήντησα !

— Μὴ φεύγῃς ! Μὴ φεύγῃς ! Ἄς ἀφήσωμεν τοὺς τοῦρκους καὶ τοὺς Ἕλληνες, τὸν Μωάμεθ καὶ τὸν Χριστὸν καὶ ἄς ὁμιλήσωμεν ὡς ἄνθρωποι, ὡς ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ . . .

Ἡ πρότασις αὕτη τὸν νύχαισθησε καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς Γεφύρας. Ἐκάθησα καὶ ἐγὼ εἰς τὸ πλευρόν του καὶ ἤρχισαμεν τὴν διακοπέσαν συνδιάλεξιν.

— Δὲν μοῦ λές, ἀδερφέ, εἶδες κάμμιὰ φορὰ τὸν Σουλτάνον ;

— Ἰσταῖφουρλά ! (Μὴ γένοιτο !) Τὴ δύναμιν ἔχω ἐγὼ ὁ μικρὸς ἄνθρωπος, τὸ μερμίγκι, νὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπο τὸ βασιλεῖα τῶν βασιλιάδων (Σιαχίν σιαχ) τοῦ Κόσμου, τὸν ἀντιπρόσωπο τοῦ ἀποστόλου τοῦ Θεοῦ . . .

— Ἐδῶ τὸ χάλασες, εἶπαμε νὰ μὴ κάνουμε λόγο περὶ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδας καὶ περὶ Μωάμεθ καὶ Χριστοῦ. Σὲ ἐρωτῶ μόνον ἂν εἶδες τὸν Σουλτάνον !

— Πολλὰς φορὰς ἀποτελοῦσα μέρος τῆς παραταξίς, τοῦ Στραγιού (1) ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἠμπόρεσα νὰ τὸν ἴδῃ. Ὅταν περνοῦσε ἐμπροστὰ μας μὲ λάμψι μᾶς ἐθαμπῶνε τὰ μάτια καὶ ἕνας φόβος κάθουσαν ψηλὰ στὴν καρδίᾳ μας, καὶ περνοῦσε χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃμε.

— Δὲν ἔτυχε νὰ σοῦ πῇ κανένας ποῦ τὸν ἔχει ἰδεῖ ;

— Μάλιστα ! Ἐτυχε πολλὰς φορὰς ν' ἀκούσω ἀπὸ ἀνθρώπους ποῦ τὸν ἔχουν ἰδεῖ, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι σὰν ἐμᾶς.

— Σὰν ἐσένα, πὲς καλῆτερα, γιατί ἂν περάσῃ ὁ Σουλτάνος ἀπὸ μπροστά μου, δὲν θὰ μοῦ θαμπώσουν τὰ μάτια μου καὶ οὔτε φόβος θὰ καθίσῃ ψηλὰ στὴν καρδίᾳ μου. Θὰ τὸν ἴδῃ, σὰν ποῦ θὰ μπορῶ νὰ βλέπω κάθε ἄνθρωπο. Πὲς μου, λοιπόν, τί ἔλεγαν αὐτοὶ ποῦ τὸν ἔχουν ἰδεῖ ;

— Ἐλεγαν πῶς εἶναι ἕνας ἄνθρωπος σὰν ἐνα τζαμί ψηλὸς καὶ ἔχει μιὰ λάμψι στὸ μέτωπό του.

— Καὶ τότε, πῶς τὸν χωροῦν ἢ θύραις ποῦ μπαίνει στὰ σεράγια του, ἀφοῦ εἶναι τόσο ψηλὸς ;

— Ξέρω κι' ἐγὼ βρὲ ἀδερφέ ; Ἐτσι λὲν, ἔτσι λέγω.

— Καλὰ αὐτὸ ἔτσι τῶμαθες, ἀλλὰ πὲς μου, ἔχει πολλὰς γυναῖκες ὁ Σουλτάνος ;

— Ἐχει, ὡς ἑκατὸν χιλιάδες !

— Μωρὲ ἄξιο βασιλεῖα ἔχετε ! Χαρά στὸν πῶς τὲς θρέφει καὶ τὲς νδύει ὅλες ;

(1) Ἀνόκτορε.

— Βασιλιάς τῶν βασιλιάδων εἶναι αὐτός.
— Δὲν μοῦ λές, σὲ παρακαλῶ, πόσες χιλιάδες στρατὸ ἔχει ἡ Τουρκία;
— Ὅκτὼ χιλιάδες μυλλιούνια!
— Πολὺ στρατὸ ἔχει!
— Ἄν δὲν εἶχε πολὺ στρατὸ, δὲν θὰ πολεμοῦσε μὲ τὸ Μόσκοβο καὶ μὲ τὴ Φραγκιά!
— Καὶ πολεμαίει τώρα;
— Βέβαια! Δὲν ἔχει ἓνα μῆνα, ποῦ ὁ Γαζή—
Ὁσμάν Πασιᾶς ἐπίασε ζωντανούς ἑκατὸ χιλιάδες Μοσκόδους καὶ ἑκατὸν ἐξήντα χιλιάδες φράγκους! Καὶ ἅμα ὁ δικός μας ὁ Ἐγιοῦπ—Πασιᾶς μᾶς πῆ ἄρσι (marehe) θὰ σᾶς σφάζουμε ὅλους τοὺς Γιουνάνιδες (Ἰωνᾶς.)

— Καὶ γιατί δὲν σᾶς τὸ λέει, ἀφοῦ εἴστε βέβαιοι ὅτι θὰ μᾶς σφάζετε ὅλους;

— Γιατί δὲν τὸ θέλει ἀκόμα ὁ Προφήτης...

— Δὲν σοῦ εἶπα νὰ μὴ κάμης λόγο γιὰ τὸν Προφήτη σου;

— Φεύγω τὸ λοιπὸν κ' ἐγώ.

Καὶ λαβὼν τὸ ὄπλον τοῦ ἐπῆγε εἰς τὴν θέσιν του.

Οἱ λόγοι τοῦ τούρκου σκοποῦ μοι ἔκαμον φοβεράν ἐντύπωσιν, μολονότι δὲν ἤμην καὶ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες διὰ πρώτην φοράν βλέπουσι τούρκον. Ἐσχημάτισά τὴν ἰδέαν ἐμπράκτως ὅτι ἐν περιπτώσει πολέμου θὰ εἴχομεν νὰ κάμωμεν μὲ ἀνθρώπους μηδεμίαν ἰδέαν περὶ τοῦ κόσμου ἔχοντες, ὅτι θὰ εἴχομεν νὰ κάμωμεν μὲ ἄλογα κτήνη, τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζουσιν ἢ νὰ πολεμῶσιν, ἅμα διαταχθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου των.

Ἐσκέφθην ὅτι εἶχον καθῆκον καὶ νὰ ἐπιτηρῶ τὰς ἀνωθεν καὶ κάτωθι τῆς Γεφύρας θέσεις. Ἦνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς μου καλὰ-καλὰ καὶ διηύθυνον τὴν ὄρασίν μου διὰ μέσου τοῦ σκότους ἀριστερόθεν καὶ δεξιόθεν. Διακρίνω κατὰ τι νὰ διέρχεται τὸν ποταμόν, ὡς ἐφιππον στίφος, δὲν τὸ πιστεύω ἀκόμη καὶ θεωρῶ αὐτὸ ὀπτικήν ἀπάτην, ἀλλὰ τὸ ἐφιππον στίφος σιγαλέον ἐξακολουθεῖ διερχόμενον τὸν ποταμόν. Δὲν ἠδυνήθην πλέον νὰ κρατηθῶ ἀλλὰ πυροβολῶ καὶ κράζω: «στὰ ὄπλα!» Ἦτε ἑλληνικὴ καὶ τουρκικὴ φρουρὰ τίθεται ἐπὶ ποδός, ἐγὼ κατέχω τὴν θέσιν μου κανονικῶς, ἕτοιμος ν' ἀποκρούσω πρῶτος πᾶσαν προσβολὴν ἐκ μέρους τοῦ ἔχθρου καὶ διαβιβάζω εἰς τὸν ἐλθόντα πρὸς ἐμὲ ὑπαξιωματικὸν ὅτι στίφος ἐφιππον διέβη τὸν ποταμόν. Ἀλλὰ σσομέν αὐθόρῃ, διότι ἦτο ἡ ὥρα τῆς ἀλλαγῆς μου, καὶ διατάσσομεν νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πόλιν καὶ ν' ἀναγγεῖλω ὅτι ἀντελήφθην εἰς τὴν πρωτοφυλακὴν διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐτρεξα σὰν ἀέρας καὶ ἀνήγγειλα ὅτι εἶδον τὴν πρωτοφυλακὴν, ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ μετέβην εἰς τὸν λόχον μου καὶ ἀνήγγειλα τὴν εἰσβολὴν ἰχθρῶν (sic) εἰς τὸν ἐπιλοχίαν μου. Ὁ λόχος τίθεται ἐπὶ ποδός ἐν ἄκρῳ ἐνθουσιασμῷ καὶ ἀμέτρῳ χαρᾷ καὶ συγκινήσει, εἰς δὲ κεφαλὴν, ἀπλοῦς στρατιώτης, ἀλλὰ μέγα ὄνομα τῆς πατρίδος του φέρων ἀποτεϊνόμενος πρὸς τοὺς συμπατριώτας τοῦ ἐπτανησίου, οἵτινες ἀπῆρτιζον τὰ δύο τρίτα τοῦ λόχου μας, διὰ φωνῆς σταθερᾶς καὶ ἐνθουσιώδους ἐξεφώνησε τὰ ἑξῆς:

— «Παιδιὰ τῆς Ἐπτανήσου!

«Ἐπάρχει γενικὴ ἰδέα εἰς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα ὅτι οἱ Ἐπτανήσιοι ὑπολείπονται τῶν ἄλλων ἐλλήνων κατὰ τὴν ἀνδρείαν. Φρονῶ ὅτι μᾶς ἀδικοῦν πολὺ οἱ ἀδελφοί μας, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἡ ἰδέα εἶναι ἤδη ἐσχηματισμένη καὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰσχυρὴ νὰ τὴν μεταβάλλωμεν. Προσέξατε νὰ μὴ ὑστερήσωμεν τῶν πατριωτῶν μας Στερεολλαδιτῶν καὶ Πελοποννησίων, καὶ προσπαθήσατε νὰ ὠφανεύωμεν καλλίτεροί των! Ζήτω ἡ Ἐπτανήσος.» (1)

Ἡ ζητωκραυγὴ αὕτη ἀντήχησεν ἐξ ὅλων τῶν στομάτων τῶν Ἐπτανησίων καὶ ὁ αὐτοσχέδιος ῥήτωρ κατέλαβε τὴν θέσιν τοῦ στρατιώτου ἐν τῇ ἐνωμοτίᾳ του.

Ἐσπευσα ἀμέσως πρὸς τὸν σταθμὸν τῆς Γεφύρας καὶ μόλις ἔκαμψα τὴν ὁδὸν πλησίον τῆς λαμπρᾶς βυζαντινῆς Ἐκκλησίας Παργιορίτσας (Παρηγορητρίδας) ἀπῆντησα τὸ ὑποτιθέμενον ἐφιππον στίφος, ὅπερ διῆλθε τὸν ποταμόν, ἦτο δὲ τοῦτο συνοδεία κτιστῶν Ἑπειρωτῶν, διελθόντων λάθρα τὸν ποταμόν, ἕνεκα τῶν μέτρων, ἅτινα ἔχουσι λάβει αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ τῆς Ἑπείρου, νὰ μὴ ἐπιτρέπωσι κατ' οὐδένα τρόπον τὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος εἰσόδον τῶν Ἑπειρωτῶν, ἐκ φόβου μὴ καταταχθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν!

Χ. Χρηστοθασίλης.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Κοινωνικὴ Ἐπεὶ Π. Συνοδινός.

Εἰς κοινὸν πεῦχος ὁ ποιητὴς κ. Π. Συνοδινός ἐξέδωκε τρία νέα αὐτοῦ κοινωνικὰ ἐπη ἅτινα πρὸ τινος ἀπῆγγειλεν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ Πειραιῶς. Τὸν νοῦν τοῦ χ. ν. εἰς ἃ ἄσματα, τὸν παρὰ λυμένον ἔπος δημῶδες: εἰς ἃ ἄσματα καὶ τὴν Ἀνθρωπεμπορίαν.

Τὰ ἐπη ταῦτα εἶνε ὑποθέσεως ἐθνικῆς, πᾶσαν δὲ περὶ τοῦ τοῦ συστάσιν κρίνομεν περιττὴν καθότι ὁ κ. Συνοδινός ἔνε παρ' ἡμῶν γνωστὸς ἐκ πολλῶν του προγενεστέρων πετυχῶν Ἐπῶν ἐχόντων παρομοίας ὑποθέσεις, ἐξ ὧν ἐν, τὴν Μοναχίδα, παρέσχομεν πρὸ τινος καὶ ἡμεῖς πρὸς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας.

Ἐκ τῶν ἐπῶν τοῦ τεύχους ὅπερ ἔχομεν εἰς χεῖρας, ἡ Σωματικὴ πορὶ ἀνυπόθεσιν ἔχει τοὺς μαστίζοντας τὰς ἑλληνικὰς πόλεις Κραδελίτας καὶ λοιποὺς ἐπαίτας, τοὺς προπεμπομένους παρὰ τῶν γονέων των μὲ εὐχὰς καὶ ἐγκαρδιώσεις:

«Θέριψε μέτα στοῦ μοριά τοῦ μέλι καὶ τὸ γάλα,
Καὶ πέτα σ' ὅσα ἔχ' ἡ γῆ σπῆτια μικρὰ μεγάλᾳ,
Μιὰ τρύπα ἀζητιάνευτη τοῦ κόσμου μὴν ἀφήσης.»

(1) Τὸ ἀνωτέρω λογιδριον, ἀληθέστατον ὄν, ἐκοινοποιήθη καὶ τῇ Α. Μ. τῷ βασιλεῖ προφορικῶς ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου κ. Ν. Μακρῆ, τοῦ προσκληθέντος ἀντὶ τοῦ ἀρχηγοῦ κ. Σ. Καραϊσκάκη, μετὰ τῶν ἄλλων δύο ἀρχηγῶν τῆς Θεσσαλίας.

* Π. Σ. Συνοδινός: Ἄνεκτα κοινωνικὰ Ἐπεὶ. Ἀθήναι, 1889. Τιμῶνται δραχμῆς.